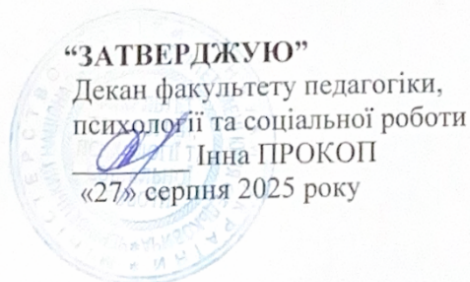

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Кафедра практичної психології

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Спеціальна психологія

вибіркова

Освітньо-професійна програма: **Практична психологія**

Спеціальність: **С4 Психологія**

Галузь знань: **С «Соціальні науки, журналістика та інформація»**

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

Мова навчання: **українська**

Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціальна психологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Практична психологія».

Розробник:

Журат Ю.В. доцент кафедри практичної психології, кандидат педагогічних наук, доцент

Викладач, що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:

Журат Ю.В. доцент кафедри практичної психології, кандидат педагогічних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри практичної психології

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Завідувач кафедри практичної психології

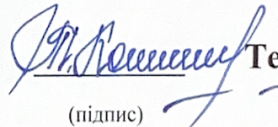

(підпис)

Валентина РАДЧУК

Схвалено методичною радою факультету педагогіки, психології та соціальної роботи

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова методичної ради факультету

(підпис)

Тетяна КОЛТУНОВИЧ

Мета навчальної дисципліни «Спеціальна психологія» - сформувати уявлення та систематизувати знання зі спеціальної психології; ознайомити студентів із психофізичними особливостями різних категорій людей з порушенням розвитку; сприяти формуванню навичок практичної діяльності психолога з людьми із особливостями психофізичного розвитку (діагностичної, корекційно-розвивальної, консультативної, просвітницької); розвивати професійно важливі якості психолога у роботі з різними категоріями людей з порушенням психофізичного розвитку.

Пререквізити. Курс «Спеціальна психологія» передбачає тісний зв'язок із наступними дисциплінами: «Загальна психологія», «Практикум із загальної психології», «Психологія розвитку», «Психодіагностика».

Результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми «Практична психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» здобувачі вищої освіти мають набути таких компетентностей та програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів й характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК2. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності;
- ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7. Навички міжособистісної взаємодії та співпраці в команді.
- ЗК8. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Фахові компетентності:

- СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології;
- СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання);
- СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;
- СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій;
- СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації;
- СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання);
- СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики;
- СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання:

- ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.
- ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики, тощо) психологічного дослідження та технології

психологічної допомоги.

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Опис навчальної дисципліни

Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <u>СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ</u>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	Лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3-й	5-й	3,0	90	2	24	-	12	-	54	-	Залік
Заочна	3-й	5-й	3,0	90	2	8	-	-	-	82	-	Залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	Інд	с.р		л	с	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Теоретичні основи спеціальної психології											
Тема 1. Предмет і завдання спеціальної психології як науки. Історичні аспекти соціальної допомоги дітям з проблемами розвитку. Принципи спеціальної психології.	7	2				5	6,5	0,5				6
Тема 2. Поняття і параметри дизонтогенезу. Основні види і	10	2	2			6	6,5	0,5				6

форми психічного дизонтогенезу. Загальні та специфічні риси аномального розвитку.												
Тема 3. Методи дослідження психологічних особливостей дитини з різними психофізичними порушеннями у спеціальній психології. Експерименталь-не обстеження дитини з атиповим розвитком. Збір анамнезу	9	2	2			5	6					6
Разом за ЗМ1	26	6	4			16	19	1				1
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Прикладні задачі спеціальної психології											
Тема 1. Психологічна характеристика дітей із ЗПР.	7	2				5	9	1				8
Тема 2. Психологічна характеристика дітей із розумовою відсталістю (РВ). Диференціація ЗПР та розумової відсталості (РВ).	9	2	2			5	9	1				8
Тема 3. Психологічні особливості дітей із порушенням мовленнєвого розвитку.	9	2	2			5	9	1				8
Тема 4. Психічний розвиток дітей з порушеннями зору.	7	2				5	9	1				8
Тема 5. Психологічна	9	2	2			5	9	1				8

характеристика дітей із порушеннями слуху.												
Тема 6. Психологічні особливості дитини з порушеннями опорно-рухового апарату	7	2				5	8					8
Тема 7. Психологічні особливості осіб з РДУГ	9	3	2			4	9	1				8
Тема 8. Психологічна характеристика осіб з РАС	7	3				4	9	1				8
Разом за ЗМ 2	64	18	8			38	71	7				64
Усього годин	90	24	12			54	90	8				82

Тематика лекційних занять з переліком питань

Тема лекції	План лекції
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи спеціальної психології	
Тема 1. Предмет і завдання спеціальної психології як науки. Історичні аспекти соціальної допомоги дітям з проблемами розвитку. Принципи спеціальної психології.	1. Визначення спеціальної психології як науки. Галузі спеціальної психології. Зв'язок спеціальної психології з іншими дисциплінами. 2. Закономірності психічного розвитку дітей з проблемами розвитку. 3. Характеристика основних категорій спеціальної психології. 4. Характеристика основних наукових теорій розвитку дітей з проблемами розвитку. 5. Історичні аспекти суспільної допомоги дітям з проблемами розвитку. 6. Сутність та проблеми соціальної реабілітації дітей-інвалідів. 7. Принципи спеціальної психології. 8. Основні завдання спеціальної психології.
Тема 2. Поняття і параметри дизонтогенезу. Основні види і форми психічного	1. Поняття «дизонтогенез». 2. Параметри дизонтогенезу. Вікова обумовленість дизонтогенезу. 3. Причини порушень у розвитку.

дизонтогенезу. Загальні та специфічні риси аномального розвитку.	4.Інтенсивність і поширеність патологічного процесу. Ступінь порушення міжфункціональних зв'язків. 5.Основні види психічного дизонтогенезу. 6.Загальні та специфічні риси аномального розвитку.
Тема 3. Методи дослідження психологічних особливостей дитини з різними психофізичними порушеннями у спеціальній психології. Експериментальне обстеження дитини з атиповим розвитком. Збір анамнезу	1. Методи дослідження у спеціальній психології 2. Принципи психологічного обстеження дітей з психофізичними порушеннями 3. Експериментальне обстеження дитини з атиповим розвитком 4. Збір анамнезу як складова психодіагностики 5. Інтерпретація результатів і формулювання психологічного висновку
Змістовий модуль 2. Прикладні задачі спеціальної психології	
Тема 1. Психологічна характеристика дітей із ЗПР.	1. Поняття затримки психічного розвитку (ЗПР): сутність, основні причини та класифікація. 2. Загальна характеристика пізнавальної сфери дітей із ЗПР: особливості уваги, пам'яті, мислення, мовлення. 3. Емоційно-вольова та мотиваційна сфера: емоційна нестійкість, знижена самооцінка, слабка довільність поведінки. 4. Особливості соціального розвитку та спілкування: труднощі у взаємодії з ровесниками й дорослими, порушення адаптації. 5. Психолого-педагогічна підтримка дітей із ЗПР: основні напрями корекційно-розвивальної роботи
Тема 2. Психологічна характеристика дітей із розумовою відсталістю (РВ). Диференціація ЗПР та розумової відсталості (РВ).	1. Поняття розумової відсталості (РВ): визначення, причини, форми та ступені прояву. 2.Психологічна характеристика дітей із РВ: особливості пізнавих процесів, емоційно-вольової та особистісної сфер. 3.Особливості навчальної діяльності та соціальної поведінки дітей із РВ. 4.Порівняльна характеристика дітей із ЗПР та РВ: спільні й відмінні риси у розвитку, поведінці, навчанні. 5.Психолого-педагогічна допомога та шляхи корекційно-розвивальної роботи з дітьми різних категорій.
Тема 3. Психологічні особливості дітей із порушенням мовленнєвого розвитку.	1. Історія, визначення, мета та завдання логопсихології. 2. Основні види порушень мовлення 3. Психологічні особливості дітей із порушенням мовлення

	4. Психологічна діагностика дітей із мовленнєвими порушеннями 5. Корекційно-розвивальна робота
Тема 4. Психічний розвиток дітей з порушеннями зору.	1. Предмет і завдання тифлопсихології 2. Історія психолого-педагогічного вивчення дітей із порушеннями зору 3. Особливості розвитку пізнавальної сфери у дітей із порушеннями зору 4. Особливості розвитку особистості та емоційно-вольової сфери у дітей із порушеннями зору 5. Особливості психологічної діагностики і корекції порушень зору у дітей
Тема 5. Психологічна характеристика дітей із порушеннями слуху.	1. Історія психолого-педагогічного вивчення дітей із порушеннями слуху 2. Психолого-педагогічна класифікація порушень слухової функції у дітей із порушеннями слуху 3. Особливості розвитку пізнавальної сфери у дітей із порушеннями слуху 4. Особливості розвитку особистості та емоційно-вольової сфери у дітей із порушеннями слуху
Тема 6. Психологічні особливості дитини з порушеннями опорно-рухового апарату	1. Предмет, завдання та історичний експурс психології дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату 2. Специфіка рухового розвитку при дитячому церебральному паралічі. Структура порушення. Форми ДЦП 3. Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей із порушеннями опорно-рухового апарату 4. Особливості розвитку особистості та емоційно-вольової сфери дітей із порушеннями опорно-рухового апарату
Тема 7. Психологічні особливості осіб з РДУГ	1. Визначення РДУГ, особливості розвитку мозку та причини виникнення. 2. Симптоми та ознаки РДУГ. 3. Діагностичні критерії РДУГ. 4. Складнощі життя дітей з РДУГ. 5. Лікування, корекція РДУГ та організація навчального процесу. 6. Переваги РДУГ (характеристики людини з РДУГ).
Тема 8. Психологічна характеристика осіб з РАС	1. Загальна характеристика дітей з РАС 2. Когнітивна сфера осіб з РАС 3. Емоційно-вольова та особистісна сфера 4. Комунікативна діяльність і соціальна поведінка

5. Психолого-педагогічна допомога дітям з РАС

Тематика семінарських занять з переліком питань

Назва теми	План	Кіл-ь годин
Змістовий модуль І. Теоретичні основи спеціальної психології		
Тема 2. Поняття і параметри дизонтогенезу. Основні види і форми психічного дизонтогенезу. Загальні та специфічні риси аномального розвитку.	1.Поняття «дизонтогенез». 2.Параметри дизонтогенезу. Вікова обумовленість дизонтогенезу. 3.Причини порушень у розвитку. 4.Інтенсивність і поширеність патологічного процесу. Ступінь порушення міжфункціональних зв'язків. 5.Основні види психічного дизонтогенезу. 6.Загальні та специфічні риси аномального розвитку.	2
Тема 3. Методи дослідження психологічних особливостей дитини з різними психофізичними порушеннями у спеціальній психології. Експериментальне обстеження дитини з атиповим розвитком. Збір анамнезу	1.Методи дослідження у спеціальній психології – загальнопсихологічні, клінічні, педагогічні та експериментальні методи; – спостереження, бесіда, аналіз діяльності, тестування. 2.Принципи психологічного обстеження дітей з психофізичними порушеннями – системність, комплексність, індивідуальний підхід, урахування вікових та нозологічних особливостей. 3.Експериментальне обстеження дитини з атиповим розвитком – структура, етапи, завдання експерименту; – добір методик для вивчення пізнавальної, емоційно-вольової та комунікативної сфер. 4.Збір анамнезу як складова психодіагностики – види анамнезу (медичний, педагогічний, сімейний, соціальний); – значення анамнестичних даних для побудови індивідуального маршруту корекційної роботи. 5.Інтерпретація результатів і формулювання психологічного висновку – інтеграція даних різних методів; – принципи об'єктивності, етичності та наукової обґрунтованості.	2

Змістовий модуль 2. Прикладні задачі спеціальної психології		
Тема 2. Психологічна характеристика дітей із розумовою відсталістю (РВ). Диференціація ЗПР та розумової відсталості (РВ).	1. Поняття розумової відсталості (РВ): визначення, причини, форми та ступені прояву. 2. Психологічна характеристика дітей із РВ: особливості пізнавних процесів, емоційно-вольової та особистісної сфер. 3. Особливості навчальної діяльності та соціальної поведінки дітей із РВ. 4. Порівняльна характеристика дітей із ЗПР та РВ: спільні й відмінні риси у розвитку, поведінці, навчанні. 5. Психолого-педагогічна допомога та шляхи корекційно-розвивальної роботи з дітьми різних категорій.	2
Тема 3. Психологічні особливості дітей із порушенням мовленнєвого розвитку	1. Історія, визначення, мета та завдання логопсихології. 2. Основні види порушень мовлення 3. Психологічні особливості дітей із порушенням мовлення 4. Психологічна діагностика дітей із мовленнєвими порушеннями 5. Корекційно-розвивальна робота	2
Тема 5. Психологічна характеристика дітей із порушеннями слуху.	1. Історія психолого-педагогічного вивчення дітей із порушеннями слуху 2. Психолого-педагогічна класифікація порушень слухової функції у дітей із порушеннями слуху 3. Особливості розвитку пізнавальної сфери у дітей із порушеннями слуху 4. Особливості розвитку особистості та емоційно-вольової сфери у дітей із порушеннями слуху	2
Тема 7. Психологічні особливості осіб з РДУГ	1. Поняття та етіологія РДУГ – визначення, історія вивчення, основні нейропсихологічні та соціальні причини розладу. 2. Клініко-психологічна характеристика дітей з РДУГ – основні симптоми: дефіцит уваги, імпульсивність, гіперактивність; – типи РДУГ (з переважанням неухвильності, гіперактивності, змішаний). 3. Психологічні особливості розвитку – особливості уваги, пам'яті, мислення; – емоційно-вольова сфера, самооцінка,	2

	поведінкові реакції; – труднощі соціальної адаптації та навчання. 4. Поведінкові прояви в сім'ї та освітньому середовищі – типові труднощі у взаємодії з дорослими й однолітками; – проблеми дисципліни, фрустрації, емоційних зривів. 5. Психолого-педагогічна підтримка дітей з РДУГ – принципи корекційної роботи: послідовність, структурованість, позитивне підкріплення; – рекомендації для педагогів і батьків.	
--	--	--

Індивідуальні науково-дослідні завдання

1. Провести пошукову інформаційну роботу на тему: «Бар'єри спілкування в дітей з порушенням розвитку»
2. Підготувати презентацію на тему: «Психодіагностика порушень розвитку в дошкільному віці».
3. Підготувати презентацію на тему: «Психодіагностика порушень розвитку в молодшому шкільному віці».
4. Підготувати презентацію на тему: «Психодіагностика порушень розвитку в підлітковому віці».
5. Підготувати доповідь на тему: «Етичне спілкування з дітьми з порушенням розвитку».
6. Провести пошукову інформаційну роботу на тему: «Психокорекція емоційних станів у дітей з порушенням розвитку».
7. Прорецензувати три наукові статті із фахових журналів на тему: «Психологічна допомога дітям з порушенням розвитку в час війни».
8. Підготувати реферат на тему: «Організація навчального середовища, дружного до потреб дитини з порушенням розвитку».

Самостійна робота студентів

Назва теми	Кіл-ь год Денна форма н-я	Кіл-ь год Заочна форма н-я
Змістовий модуль І. Теоретичні основи спеціальної психології		
Тема 1. Предмет і завдання спеціальної психології як науки. Історичні аспекти соціальної допомоги дітям з проблемами розвитку. Принципи спеціальної психології.	5	6
Тема 2. Поняття і параметри дизонтогенезу. Основні види і форми психічного дизонтогенезу. Загальні та специфічні риси аномального розвитку.	6	6
Тема 3. Методи дослідження психологічних особливостей дитини з різними психофізичними порушеннями у спеціальній психології.	5	6
Змістовий модуль 2. Прикладні задачі спеціальної психології		
Тема 1 Психологічна характеристика дітей із ЗПР.	5	8

Тема 2. Психологічна характеристика дітей із розумовою відсталістю (РВ).	5	8
Тема 3. Психологічні особливості дітей із порушенням мовленнєвого розвитку.	5	8
Тема 4. Психічний розвиток дітей з порушеннями зору.	5	8
Тема 5. Психологічна характеристика дітей із порушеннями слуху.	5	8
Тема 6. Психологічні особливості дитини з порушеннями опорно-рухового апарату	5	8
Тема 7. Психологічні особливості осіб з РДУГ	4	8
Тема 8. Психологічна характеристика осіб з РАС	4	8
Всього годин	54	82

Завдання до самостійної роботи студентів

№	Назва теми
1	Історичні аспекти соціальної допомоги дітям з порушенням розвитку. Суспільне ставлення до дітей з інвалідністю та його значення для становлення системи комплексної допомоги дітям.
2	Почуття осмислення існування. Біологічна та соціальна компенсація. Поняття, фази і рівні компенсаторних механізмів.
3	Класифікація і загальні та специфічні закономірності порушень розвитку.
4	Процедура збору психологічного анамнезу розвитку дитини
5	Особливості навчання і виховання дітей з інтелектуальними порушеннями.
6	Особливості навчання і виховання дітей з порушеннями мовлення.
7	Особливості навчання і виховання дітей з порушенням слуху.
8	Особливості навчання і виховання дітей з порушенням зору.
9	Особливості навчання і виховання дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.
10	Особливості навчання і виховання дітей з РДУГ
11	Особливості навчання і виховання дітей з РАС
12	Аналіз корекційно-розвиткових програм для роботи з дітьми, що мають різні види порушення розвитку

Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються:

1) *традиційні дидактичні методи та прийоми:*

– *словесні:* лекція, розповідь, повідомлення, опитування;

– *наочні:* метод демонстрацій (використання ілюстрованих посібників, таблиць, замальовок на дошці тощо, задіяння комп'ютерної та мультимедійної техніки, демонстрація мультимедійних презентацій тощо);

– *практичні:* вправи, практичні роботи тощо.

2) *інноваційні методи навчання:* особистісно-орієнтоване навчання, навчання у співпраці, ситуаційне навчання, дистанційне навчання (згідно розпоряджень щодо організації освітнього процесу), перевернутий клас (flipped classroom), метод проєктів;

3) *інтерактивні методи навчання:* корпоративне навчання (навчання в парах, робота в малих групах), стимулювання творчої активності студентів (цікаві аналогії; фасилітована дискусія, вирішення ситуативних задач (Case study)).

Система контролю та оцінювання

Оцінювання поточної навчальної діяльності, підсумкового контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №2 від 24 лютого 2020 року).

<https://drive.google.com/file/d/1aDDzrMzuZ7OA1CervuLzeYLOEosLySV/view>.

Методи контролю

.Види контролю

- поточний контроль передбачає:
 - усне опитування студентів на лекційних і практичних заняттях (індивідуальне, фронтальне);
 - письмовий контроль (практичні завдання, самостійна робота, реферат);
 - тестовий/машинний контроль (стандартизовані тести у системі Classtime).
- рубіжний контроль передбачає: письмові контрольні роботи у кінці змістового модуля 1 та змістового модуля 2.

Загальна сума балів за всі виконані завдання, види робіт, передбачені планом практичних занять, самостійної роботи студентів, письмових контрольних робіт у кінці змістових модулів становить 60 балів.

- підсумковий контроль (максимально – 40 балів) проводиться у формі заліку з навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни.

Форми контролю

- індивідуальний контроль (кожен студент отримує завдання, яке він повинен виконати без сторонньої допомоги);
- груповий контроль (група тимчасово поділяється на кілька підгруп (від 2 до 10 студентів) і кожній підгрупі дається перевірочне завдання. Залежно від мети контролю групам пропонують однакові або різні завдання);
- фронтальний контроль (завдання пропонуються всій групі для з'ясування правильності сприйняття й розуміння навчального матеріалу, виявлення слабких сторін у знаннях студентів, недоліків, прогалин, помилок у роботах і відповідях та визначення заходів щодо їх подолання й усунення);
- взаємний контроль (активізує діяльність студентів, підвищує інтерес до знань, критичне мислення);
- самоконтроль/програмований контроль (можливість самостійно перевірити правильність відповіді чи виконаного завдання. Використовується для організації фронтальної роботи і колективного обговорення індивідуально одержаних результатів).

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)												Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2								40	100
T1	T2	T3	МК1	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11		
4	4	4	8	4	4	4	4	4	4	4	4		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	зараховано
Добре	B (80-89)	
	C (70-79)	
Задовільно	D (60-69)	
	E (50-59)	
Незадовільно	FX (35-49)	(не зараховано) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(не зараховано) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

A – «зараховано» – якщо студент набрав 90–100 балів, глибоко і всебічно знає зміст питань курсу; логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень компетентності; здатний передбачати, прогнозувати, вирішує проблемні завдання.

B – «зараховано» – коли студент набрав 80–89 балів, правильно, логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти. Вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, частково контролює власні навчальні дії.

C – «зараховано» – коли студент набрав 70–79 балів, знає навчальний матеріал; оволодів досконало практичними навичками; аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші методичні підходи, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

D – «зараховано» – якщо студент набрав 60–69 балів, в основному знає зміст питань курсу, але непереконливо відповідає, плутає поняття; невпевнено виконує практичні завдання, допускає неточності у теоретичних знаннях; не вміє оцінювати педагогічні та методичні явища, встановлювати взаємозв'язок теорії та практики

E – «зараховано» – якщо студент набрав 50–59 балів, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до пояснення викладача; розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять; виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. З допомогою викладача здатний аналізувати, порівнювати, узагальнювати та робити висновки. Вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач.

FX – «не зараховано» з можливістю повторного складання – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо володіє теоретичними знаннями, не знає наукових фактів визначень; виявляє низький рівень навичок пояснення і обґрунтування фахових явищ і ситуацій. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

F – «незараховано» з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання – якщо студент набрав 1–34 бали, не опанував зміст курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Відсутнє загальногуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю

Навчальні досягнення студентів оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю,

накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Поточний контроль здійснюється в процесі вивчення дисципліни на лекційних, практичних заняттях і проводиться у терміни, які визначаються навчальним планом та розкладом. Основна мета поточного контролю - забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та студентами у процесі навчання, забезпечення управління учбовою мотивацією студентів.

Методи поточного контролю

Усне опитування - бесіда, розповідь студента, роз'яснення. Основою метою усного контролю слугує монологічна відповідь студента або запитально-відповідальна форма - бесіда. Усний контроль, як поточний, проводиться на кожному занятті в індивідуальній, фронтальній або комбінованій формах.

- 2 бал – відповідь виявляє повні, ґрунтовні знання студента з поставленого питання; студент розуміє місце даних знань у системі вже наявної у нього інформації; чітко знає, як ці знання можуть бути застосовані на практиці.
- 1 бал - відповідь студента недостатньо повна, однак в основному правильна; студент не розуміє місце даних знань у системі вже наявної у нього інформації, однак в основному орієнтується у тому, як вони можуть бути застосовані на практиці.
- 0 балів – відповідь неправильна; студент не розуміє доцільність даних знань для практичної діяльності.

Доповнення на практичному занятті

- 1 бал отримує студент, який активно включений в тематичну дискусію і готовий висловити свої міркування, посилаючись на літературні джерела та власний аналіз.

Комплексне завдання практичного характеру (підбір та укомплектування методик клініко-психологічної діагностики чи інтервенції)

- 3 бали – студент підібрав методики діагностики чи інтервенції так, що це дозволяє комплексно й разом з тим з мінімальними ресурсними затратами проаналізувати наявні відхилення у психологічному функціонуванні особистості чи ефективно попрацювати над їх корекцією; студент добре знає суть та особливості проведення запропонованих ним методик.
- 2 бали - студент підібрав методики діагностики чи інтервенції так, що це дозволяє виявити наявні відхилення у психологічному функціонуванні особистості чи попрацювати над їх корекцією; студент загалом орієнтується у змісті запропонованих ним методик.
- 1 - 0 балів - студент підібрав методики діагностики чи інтервенції, але так, що це не складає єдиного комплексу заходів; студент не орієнтується у змісті запропонованих ним методик.

Ессе

- 2 бали – ессе вповні відповідає темі і розкриває її, написане грамотно, літературною українською мовою.
- 1 бал – ессе не повно відповідає темі, частково розкриває її, написане грамотно, літературною українською мовою, однак не зовсім стилістично адекватне.

Підготовка проекту та мультимедійної презентації за заданою темою

- 5 балів – підібрані самостійно студентом матеріали розкривають сутність питань, передбачених для висвітлення у проекті; слайди містять таблиці, схеми, рисунки, у яких в узагальненому вигляді подана основна інформація, необхідна для засвоєння студентами; слайди естетично та ергономічно доцільно оформлені, додаються на цифровому носіїві; студент добре орієнтується у проблематиці й у презентації; проект має вагоме прикладне значення.

- 4 бали - підібрані матеріали розкривають сутність питань, передбачених для висвітлення у проекті; слайди містять мало таблиць, схем і рисунків, у яких в узагальненому вигляді подана основна інформація, необхідна для засвоєння студентами, а наповнені в основному текстовою інформацією, підбраною студентом самостійно; слайди естетично та ергономічно доцільно оформлені, додаються на цифровому носіїві; студент в цілому орієнтується у проблематиці у презентації; прикладне застосування проекту нечітко означене.
- 3-2 бали – матеріали підібрані не самостійно; підібрані матеріали лише частково розкривають сутність питань, передбачених для висвітлення у проекті; слайди містять в основному текстову інформацію, узятую студентом з матеріалів, наданих викладачем; слайди не достатньо естетично оформлені, додаються на цифровому носіїві; студент погано орієнтується у проблематиці у презентації.
- 1-0 балів - матеріали підібрані не самостійно; вони не відображають основного змісту проекту; студент не орієнтується у проблематиці лекції.

Написання та захист реферату

За змістом реферат може бути аналітичним оглядом історії вивчення питання або сучасного її стану, критичним аналізом наукової дискусії (зіставлення різних підходів до вирішення наукової проблеми), а також у вигляді розгорнутої рецензії конкретної наукової роботи. Структура реферату містить такі елементи: титульна сторінка; план; вступ; основна частина (розділи, пункти і підпункти); висновки; список використаних джерел; додатки.

Розподіл балів:

4-5 балів - реферат підготовлений самостійно; відповідає запропонованій у програмі тематиці, відповідає структурі подібних наукових робіт, містить ґрунтовний аналіз проблеми за найновішими чи (і) фундаментальними класичними публікаціями, містить посилання на літературні джерела; проблематика висвітлена у рефераті у повній мірі; за рефератом зроблено змістовну лаконічну доповідь, яка продемонструвала ґрунтовні знання студента з даної проблеми.

2-3 бали - реферат підготовлений самостійно; відповідає запропонованій у програмі тематиці, відповідає структурі подібних наукових робіт, містить стислий виклад проблеми; посилання на застарілі літературні джерела або ж на сумнівні електронні ресурси; за рефератом зроблено доповідь, яка продемонструвала задовільні знання студента з даної проблеми.

1 бал - реферат підготовлений несамоітійно; він не відповідає запропонованій у програмі тематиці, не відповідає структурі подібних наукових робіт, містить стислий виклад проблеми, однак, не містить посилання на літературні джерела; студент не може доповісти за темою реферату, оскільки не має достатніх знань з даної проблеми.

Контрольна робота за модулем

8-7 балів ставиться студенту, який, відповідаючи на запитання контрольної роботи за модулем, виявив глибокі знання матеріалу, здатність до аналізу поставленої проблеми, продемонстрував системність своїх знань; при вирішенні завдань практичного характеру проявив творчість і компетентність.

6-5 балів ставиться студенту, який, відповідаючи на запитання контрольної роботи за модулем, виявив глибокі знання матеріалу, здатність до аналізу поставленої проблеми, однак допустив 2-3 несуттєві помилки; при вирішенні завдань практичного характеру проявив компетентність.

4-3 балів ставиться студенту, який задовільно орієнтується в проблемі, не виявив глибоких та системних знань навчального матеріалу, при відповіді припускався значних помилок (25%); із практичним завданням не справився, однак проявив розуміння можливості застосування теоретичних знань на практиці.

2 балив ставиться студенту, який не орієнтується в проблемі, не виявив глибоких та системних знань навчального матеріалу, при відповіді припускався значних помилок (50%); із практичним завданням не справився, однак проявив розуміння можливості застосування теоретичних знань на практиці.

1-0 балив ставиться студенту, який зовсім не орієнтується в проблемі, не виявив глибоких та системних знань навчального матеріалу, при відповіді припускався значних помилок (75%); із практичним завданням не справився, проявив нерозуміння можливості застосування теоретичних знань на практиці.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

5 балів - робота виконана самостійно і правильно, відображає належний рівень теоретичних знань і практичних навичок, вимоги академічної доброчесності строго дотримані;

4 бали - робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відображає належний рівень теоретичних знань і практичних навичок, вимоги академічної доброчесності строго дотримані;

2-3 бали - робота виконана, але містить помилки, відображає недостатній рівень теоретичних знань і практичних навичок, частково дотримані вимоги академічної доброчесності;

1 бал - робота виконана на неприйнятно низькому рівні, не дотримані вимоги академічної доброчесності.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни на підсумковому контролі

Підсумковий модуль, що складається з тестових завдань на платформі Classtime <https://www.classtime.com/questions/question-sets/9575377b-c8d6-4ac2-91de-64c1400a8da55>

Приклад тестів підсумкового контролю

1. Розставте у хронологічній послідовності історичні етапи становлення суспільної допомоги дітям з інвалідністю:

- a) монастирський етап
- b) лікувально-педагогічний етап
- c) інтегративний
- d) медичний

2. Олігофренопсихологія - це

- a) психологія дітей, які мають порушення інтелекту
- b) психологія дітей, які мають порушення зору
- c) психологія дітей, які мають порушення мовлення
- d) психологія дітей, які мають порушення слуху

3. Як називається розвиток, який виник під впливом патогенного фактору і призвів до такого збитку, внаслідок якого розвиток без спеціальної допомоги стає неможливим?

- a) онтогенез
- b) дизонтогенез
- c) аномалія
- d) інвалідність

Диференціація підсумкової оцінки відповідно до кількості правильних відповідей на тестові завдання

ДФН	ЗФН
-----	-----

К-сть балів, що відводиться на модуль-контроль	40	К-сть балів, що відводиться на модуль-контроль	100
Загальна кількість тестових завдань	40	Загальна кількість тестових завдань	100
Загальна «вартість» тестів (у балах)	40	Загальна «вартість» тестів (у балах)	100
Кількість балів за модуль-контроль відповідає кількості правильних відповідей на завдання підсумкового тесту	Оцінка за курс залежно від кількості правильних відповідей:		
	«відмінно» А		90-100
	«добре» В		80-89
	«добре» С		70-79
	«задовільно» D		60-69
	«задовільно» E		50-59
	«незадовільно» FX		35-49
	«незадовільно» F		≤ 34

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

Перелік питань до М 1

1. Сутність спеціальної психології.
2. Концепції та теорії інвалідизації.
3. Історія становлення спеціальної психології.
4. Предмет та задачі спеціальної психології.
5. Взаємозв'язок спеціальної психології з іншими галузями психології.
6. Взаємозв'язок спеціальної психології з іншими науками.
7. Принципи спеціальної психології.
8. Методи спеціальної психології.
9. Чинники порушень в психічному розвитку.
10. Класифікація порушень психічного розвитку.
11. Онтогенез та дизонтогенез.
12. Сутність феномену порушення розвитку.
13. Характеристика понять: норма, патологія, дефект, інвалідність.
14. Структура порушення розвитку.
15. Механізми формування системних порушень в розвитку психіки.
16. Загальні та специфічні особливості відхилень розвитку.
17. Компенсація, корекція та реабілітація, як категорії спеціальної психології.
18. Депривація, як причина та наслідок порушення розвитку.
19. Загальна характеристика особистісних особливостей дітей та підлітків з порушеннями розвитку.
20. Загальна характеристика дизонтогенезу за типом ретардації.
21. Психодіагностика порушень розвитку: поняття, особливості проведення.
22. Особливості організації та етапи психодіагностики порушень розвитку.
23. Процедура збору психологічного анамнезу розвитку дитини.
24. Організація експериментального психологічного дослідження дітей з порушенням розвитку.
25. Вікові особливості та обмеження проведення психодіагностичного дослідження.
26. Методичні засади діагностично-корекційно-розвивальної роботи.
27. Методи та методики діагностики дітей різних категорій з особливостями психофізичного розвитку.

Перелік питань до М 2

1. Олігофренія та її класифікація за етіологією.
2. Чинники виникнення порушень інтелектуального розвитку.
3. Ступені порушень інтелектуального розвитку.
4. Загальна характеристика психічного розвитку дітей із порушенням інтелекту.
5. Загальна характеристика дітей із затримкою психічного розвитку .
6. Чинники виникнення ЗПР.
7. Класифікація дітей з ЗПР (за К.С.Лубовським).
8. Сутність сурдопсихології, предмет та задачі.
9. Чинники порушень слуху.
10. Класифікація порушень слуху.
11. Загальна характеристика психічного розвитку дітей з порушеннями слуху.
12. Тифлопсихологія – предмет та задачі.
13. Чинники порушення зору.
14. Класифікація порушень зору.
15. Загальна характеристика особливостей психічного розвитку дітей з порушеннями зору.
16. Логопсихологія – предмет та задачі.
17. Чинники первинних мовних порушень.
18. Класифікація мовних порушень.
19. Загальна характеристика психічного розвитку дітей з порушеннями мовлення.
20. Порушення опорно-рухової сфери – дитячий церебральний параліч (ДЦП).
21. Чинники виникнення ДЦП.
22. Форми ДЦП.
23. Загальна характеристика психічного розвитку дітей з ДЦП.
24. Загальна характеристика психічного розвитку дітей з РДУГ.
25. Загальна характеристика психічного розвитку дітей з РАС.
26. Класифікація та симптоми різних типів РАС за МКХ-11.
27. Корекційно-розвивальна робота з дітьми з порушенням психофізичного розвитку.
28. Професійно важливі якості психолога для роботи з дітьми з порушенням психофізичного розвитку.

Зарахування результатів неформальної освіти

Здобувач вищої освіти має право на визнання результатів навчання (умінь, компетентностей) у неформальній/інформальній освіті, що за тематикою й змістом відповідають як навчальній дисципліні загалом, так і її окремим темам, індивідуальним завданням.

У межах поточного контролю до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати неформальної/інформальної освіти курсу:

- «Положення про організацію освітнього процесу у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (П.7)

<https://www.chnu.edu.ua/media/mp1hio45/polozhennia-pro-osvitnii-protses.pdf>

- «Порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти»

<https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>

Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної/інформальної освіти забезпечується через оприлюднення вищезазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (<https://www.chnu.edu.ua/universitytet/normatyvni-dokumenty/>).

Згідно рішення кафедри (протокол №1 від 27.08.2025р.) викладач враховує додаткові бали, отримані через неформальну/інформальну освіту, до загальної суми балів, набраної з освітньої компоненти, за умови, що результати з проблеми відповідають тематиці курсу.

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак, становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС). Наприклад, студент отримав сертифікат за проходження курсу “ Комуникативні бар’єри у спілкуванні дітей з ООП” на платформі «Всеосвіта»(<https://vseosvita.ua/webinar/komunikativni-bariery-u-spilkuванні-ditei-z-ooп-1187.html>), за що може отримати 2 бали з теми 1, 3М 1. Якщо студент пройшов тригодинний курс та має підтвердження у вигляді сертифікату, то він, відповідно, може отримати 3 бали, чотиригодинний – 4 бали тощо.

За результативну наукову роботу (написання наукової роботи, тез доповідей, участь у науково-практичних конференціях, участь у роботі гуртка тощо) за профілем цієї дисципліни, за рішенням кафедри студент може отримати до 10 додаткових (заохочувальних) балів у межах максимальної загальної суми балів – 100.

Рекомендована література

Основна

1. Гріньова О.М. Дитяча психодіагностика: навчально-методичний посібник / О.М. Гріньова, Л.А. Терещенко. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2015. – 227 с.
2. Кобильченко В.В. Спеціальна психологія на сучасному етапі: пошук власної наукової ідентичності / В.В. Кобильченко // Педагогіка і психологія. – 2016. – 2. – С.64-70.
3. Кобильченко В.В. Омельченко І.В. Спеціальна психологія / В.В. Кобильченко, І.В.Омельченко. – К.: Академія, 2020. – 224 с.
4. Навчально-методичний посібник «Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ДНЗ». / Компанець Н.М., Луценко І.В., Коваль Л.В. – К.:
5. Видавнича група «Атопол», 2018. – С. 46-75.
6. Нагорна О. Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами: навчально-методичний посібник / О. Б. Нагорна. – Рівне, 2016. – 64-103
7. Пахомова Н.Г. Спеціальна психологія : навчальний посібник для студентів спеціальності / Н.Г. Пахомова, М.М. Кононова ; ПНПУ ім. В.Г. Короленка. – Полтава : ТОВ «АСМІ», 2015. – 357 с.
8. Прохоренко, Л.І.. Освіта осіб з особливими потребами: науково-психологічний супровід / Л.І. Прохоренко // Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України. – 2019. – (4), 25–34.
9. Спеціальна психологія. У питаннях і відповідях: навчальний посібник / укл. О. В. Чепка – Умань : ВПЦ «Візаві», 2016 – 104 с.
10. Ткач Х. Я. Обстеження мовленнєвого розвитку дітей з аутизмом і тяжкими порушеннями мовлення на основі поведінкового підходу : практичний посібник/ Х. Ткач. — Тернопіль : Мандрівець, 2020. — 136 с.
11. Чеботарьова О. В. Дитина із церебральним паралічем / О. В. Чеботарьова, Л. В. Коваль, Е. А. Данілавичюте. — Харків : Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. — 40 с. — (Інклюзивне навчання).

12. Сухіна І. В. Гіперактивна дитина / І. В. Сухіна. — Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. — 40 с. — (Інклюзивне навчання).

Додаткова

1. Борисенко О.М. Концепції і теорії причин виникнення розладу спектра аутизму / О.М. Борисенко, С.В. Музика // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна. - 2016. - Випуск 1. - С. 209-217.
2. Войтко В.В. Психолого-педагогічний супровід дітей з вадами зору:[методичний посібник] / В.В. Войтко. — Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2017. — 80 с.
3. Вертутіна В. М. Підготовка дітей із зоровим відхиленням до навчання у школі : співпраця педагогів і батьків / В. М. Вертутіна // Науковий огляд. — 2016. — №7 (7). — С. 1–16.
4. Дерень О., Пруська А., Рибак Ю. Діти із синдромом Дауна: факти, навчання, допомога. —Київ.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди». 2015 — 21с
5. Дічек, Н.П. Внесок українських психологів у розвиток диференціації навчання школярів (60-ті рр. XX ст.) / Н.П. Дічек // Пед. освіта: теорія і практика. —2015. — 18 (1), 407–419.
6. Ігнат'єва О. Особливості реалізації педагогіки партнерства в умовах інклюзивної освіти. Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації : матеріали міжнар. наук.-практ. інт.-конф. (м. Переяслав-Хмельницький, 25 червня 2019 р.). Переяслав-Хмельницький, 2019. Вип. 48. С. 68-70.
7. Зозуля І. Є., АВА- терапія як один з корекційних методів для роботи з дітьми з аутизмом / І.Є. Зозуля, М. М. Бухрякова // International Scientific and Practical Conference “WORLD SCIENCE”. — 2017. — № 10(26). — Vol.3. — С. 45-50.
8. Некраш Л. М. Особливості розвитку дітей із синдромом Дауна у ранньому віці. Теонія та методика навчання. — 2019. Вип. 18. — Т.3. — С. 115-118.
9. Скрипник Т. Ресурси середовища для дітей з аутизмом / Т.Скрипник // Психолог. — 2018. — № 3-4. — С. 84-91.
10. Трикоз С. В. Т 67 Дитина з порушеннями інтелектуального розвитку / С. В. Трикоз, Г. О. Блеч. — Харків: Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. — 40 с. — (Інклюзивне навчання).
11. Чеботарьова О. В. Ч 34 Дитина із синдромом Дауна / О. В. Чеботарьова, І. В. Гладченко, А. Василенко-ван де Рей, Н. І. Лішук. — Харків : Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. — 48 с. — (Інклюзивне навчання).

Інформаційні ресурси

1. Вакуленко Ю. В. Переваги та труднощі ранньої діагностики розладів аутичного спектру [Електронний ресурс] / Ю. В. Вакуленко // Міжнар. наук. журн. «Інтернаука». — 2017. — № 13. — С. 65-66. — URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_13_13
2. Вишньовський В. Формування комунікативних навичок у дітей з розладами аутичного спектру [Електронний ресурс] / Василь Вишньовський, Марія Козак // Соціально економічні проблеми і держава. — 2021. — Вип. 2 (25). — С. 202-209. — Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21vvvras.pdf>
3. Гошовська Д.Т. СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ та методика педагогічно-корекційного тренінгу: [навчально-методичний посібник] / Д.Т.Гошовська. - Луцьк, 2011. - 265с. Режим доступу: <http://nadoest.com/specialna-psihologiya>

4. Корекційно-розвивальні технології навчання дітей з комплексними порушеннями розвитку /навчально-методичний посібник / Чеботарьова О. В., Блеч Г. О., Гладченко І. В., Бобренко І. В., Мякушко О. І., Сухіна І. В., Трикоз С. В. За наук. ред. О.В. Чеботарьової, О.І. Мякушко. – К.: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. – 558 с. – Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/725704/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9A%D0%A0%D0%A2-2020.pdf>
5. Перших 100 днів для родин, які отримали діагноз аутизм URL: <https://autism.ua/images/pdf/100-days.pdf>
6. Психолого-педагогічний супровід навчання дітей з інтелектуальними порушеннями/навчально-методичний посібник / авт.: О. В. Чеботарьова, Г. О. Блеч, І. В. Гладченко, С. В. Трикоз, І.В. Сухіна, Н. А. Ярмола.: За наук. ред. О.В. Чеботарьової – К., ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2018. – 123 с. – Режим доступу: [Посібник ППС навчання 2018.pdf](#)
7. Скрипник Т.В.Феноменологія аутизму: Монографія. – Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/32308393.pdf>
8. Тороп К. С. Освітньо-інтеграційні можливості розумово відсталих учнів: проблеми та перспективи / К. С. Тороп, К. В. Рейда // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. - 2016. - Вип. 32(2). - С.175-181. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_019_2016_32%282%29_33
9. Чаренцева О. О., Пономарьова Т. В. Особливості становлення мовленнєвої сфери у дітей з розладами аутичного спектру. URL: <https://naurok.com.ua/osoblivostistanovlennya-movlennevo-sferi-u-ditey-zrozladami-autichnog-o-spektru-63553.htm>

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність під час вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності.

Політика щодо відвідування занять. Регулярне відвідування лекційних та практичних занять, самостійна робота та опрацювання рекомендованої літератури і матеріалів є необхідною умовою для вивчення дисципліни.

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо. У разі порушення студентом академічної доброчесності, робота оцінюється на нижчу оцінку або ж незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/hkzbr1b2/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihanni-a-akademichnomu-plahiatu-u-chnu-2025.pdf>), «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

Політика оцінювання роботи викладача. Здобувачі після кожного заняття оцінюють роботу викладача та можуть залишати відгуки і пропозиції в анкеті в системі електронного навчання.

